

Kazimierz Kozłowski

Sesja "Kaszubi zachodniopomorscy : historia i kultura" - Szczecin 7.05.2010

Acta Cassubiana 12, 450-452

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kazimierz Kozłowski

Sesja „Kaszubi zachodniopomorscy. Historia i kultura”

– Szczecin 7.05.2010

W ramach Drugiego Dnia Kaszubskiego w Szczecinie (pierwszy odbył się w maju 2009 r.) 7 maja 2010 r. w Zamku Ksiąząt Pomorskich odbyła się sesja naukowa pt. „Kaszubi zachodniopomorscy. Historia i kultura”. Organizatorami sesji były następujące instytucje: Uniwersytet Szczeciński, Instytut Kaszubski w Gdańsku, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział Szczecin oraz Archiwum Państwowe w Szczecinie. Część merytoryczną przygotowali profesorowie Zygmunt Szultka i Kazimierz Kozłowski, a organizacyjną dr Ryszard Stoltman, prezes oddziału. Dzień Kaszubski odbywał się pod patronatem marszałka województwa zachodniopomorskiego Władysława Husejki.

Otwierając sesję, dyrektor Zamku Ksiąząt Pomorskich Wioleta Anders poprosiła prof. K. Kozłowskiego o przewodniczenie obradom oraz wygłoszenie pierwszego referatu pt. „O potrzebie upowszechnienia wiedzy i prowadzeniu badań o tradycji kaszubskiej na Pomorzu Zachodnim”. Kazimierz Kozłowski powiedział m.in., iż nawet w kręgu elit województwa nie ma ugruntowanej świadomości o historii słowiańsko-pomorskiej regionu (do XIII w.) oraz świadomości, iż w przeszłości Kaszubi przebywali także w zachodnich obszarach Pomorza, czyli w Księstwie Szczecińskim. Tak więc nie tylko dla znacznego skupiska ludności kaszubskiej zamieszkującej Szczecin i inne ośrodki województwa zachodniopomorskiego, ale także dla elit potrzebna jest obiektywna wiedza o przeszłości. Wiedza ta powinna być przydatna w dobie współczesnej, aby, upowszechniając wiedzę o historii Pomorza do 1945 roku, prezentować obok tradycji niemieckiej także słowiańską.

Prof. Zygmunt Szultka, znany badacz historii Pomorza z Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego, od wielu lat związany z Instytutem Kaszubskim, autor i redaktor wielu znaczących publikacji poświęconych m.in. losom ludności kaszubskiej w regionie, zaprezentował wykład pt. „Ludność kaszubska na Pomorzu Zachodnim do czasów reformacji”. Ważne też było wystąpienie doktoranta prof. Szultki, mgr. Radosława Pawlika z Archi-

wum Państwowego, który w oparciu o rzetelną kwerendę archiwalną przedstawił informację pt. „Kaszuba Bernard Sculetti domownikiem i szafarzem dwóch papieży oraz prepozytem szczecińskim (1499–1518)”. Referat prof. Józefa Borzyszkowskiego „Kaszubi gdańscy a Pomorze Zachodnie w XIX–XX wieku” w imieniu autora przedstawił prof. Andrzej Romanow, długoletni aktywny działacz Instytutu Kaszubskiego, od kilku lat związany z Uniwersytetem Szczecińskim. Do tematyki współczesnej nawiązuje także referat dr. Eryka Krasuckiego, historyka idei z Uniwersytetu Szczecińskiego „Tematyka kaszubska na łamach tygodnika »Ziemia i Morze«”. Przewodniczący obrad poinformował zebranych, iż do druku przygotowana zostanie informacja autorstwa dyrektora Archiwum Państwowego w Szczecinie dr. Jana Macholaka i kierownika Oddziału I tej instytucji, dr. Pawła Guta pt. „Źródła do dziejów Kaszubów zachodniopomorskich w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie”. Z dużym zainteresowaniem zebranych spotkał się referat dr. Jana Mordawskiego z Instytutu Kaszubskiego „Kaszubi – Pomorzanie i kto jeszcze? O tożsamości mieszkańców Pomorza Zachodniego doby współczesnej”.

Za ważną część sesji uznać można informację o zawartości treściowej przygotowanej do druku staraniem Instytutu Kaszubskiego oraz Oficyny Wydawniczej Archiwum Państwowego w Szczecinie „Dokument” książki pt. *Lech Bądkowski i Jerzy Pachlowski w tygodniku „Ziemia i Morze”*. Praca ta została przygotowana przez profesorów Józefa Borzyszkowskiego i Kazimierza Kozłowskiego. Książka ta wydana została zarówno dla upamiętnienia Roku Lecha Bądkowskiego, jak i 80. rocznicy urodzin literata-marynisty Jerzego Pachlowskiego. We wstępie wspomniani redaktorzy napisali: „Książka ta poświęcona jest zarówno wspomnianemu tygodnikowi, jak i ukierunkowana na pokazanie aktywności dwóch jego redaktorów: Lecha Bądkowskiego i Jerzego Pachlowskiego. Wydanie tej pracy wiąże się z faktem, iż w 2010 roku, a konkretnie 15 maja, Jerzy Pachlowski kończy 80 lat, zaś rok 2009 był dedykowany pamięci Lecha Bądkowskiego. Instytut Kaszubski w wielu swych publikacjach, sesjach naukowych i w innej formie prezentował dorobek tego wybitnego lidera ruchu kaszubskiego, szlachetnego i twórczego syna ziemi pomorskiej. (...) Chcemy przypomnieć, iż Jerzy Pachlowski, który współpracował z Lechem Bądkowskim w redakcji »Ziemia i Morze« jest bodajże jedynym żyjącym członkiem zespołu tego tygodnika. Uznaliśmy więc, iż dobrą formą upowszechnienia zarówno dorobku zaprzyjaźnionych pisarzy z Gdańska i Szczecina, jak i przypomnienia niewątpliwego dorobku tygodnika „Ziemia i Morze” dotyczącego przemian intelektualnych, politycznych, społeczno-kulturalnych związanych z Październikiem '56, może być wydawnictwo zawierające oryginalne teksty tych literatów”.

Warto powiedzieć kilka słów o zawartości treściowej ww. książki. Józef Borzyszkowski przedstawia w niej tekst pt. *Lech Bądkowski a Pomorze Zachodnie, Szczecin i Jerzy Pachlowski*. Jerzy Pachlowski zaś na swoje 80. urodziny wybrał fragmenty swych artykułów ogłoszonych w 1988 r. w „Pomeranii”, uzupełnionych współczesnymi przemyśleniami. Pachlowski na zakończenie pisze m.in.: „Po

przywołanych refleksjach o morzu i o Szczecinie, chcę wyrazić radość, że w tej książce przypomniano ważny dla Pomorza tygodnik »Ziemia i Morze«. Poprzez teksty mojego kolegi z Gdańska Lecha Bądkowskiego i moje, udało się ukazać sposób myślenia o Polsce i o regionie w okresie odwilży. Bardzo za to dziękuję”.

Wspomniany już dr Eryk Krasucki w artykule „Tygodnik »Ziemia i Morze«” na tle przełomu 1956 r.” z ogromną starannością zebrał informacje i przedstawił ze współczesnej perspektywy refleksję na temat znaczenia przełomu polityczno-społecznego w 1956 r. dla regionu. Autor ten przeanalizował wszystkie najważniejsze teksty, które ukazywały się w tygodniku obejmującym swym zainteresowaniem całe wybrzeże, a którego redakcja mieściła się w Szczecinie. W książce tej zamieszczono 15 wybranych, uznanych przez redaktorów za bardzo ważne, artykułów z tego tygodnika, a także kilkanaście zdjęć ze zbiorów Jerzego Pachlowskiego. Odnotować warto, iż wspomniane wydawnictwo dofinansowane zostało przez władze miasta Szczecin.

Wręczenie książki Jerzemu Pachlowskiemu w 80. rocznicę jego urodzin odbyło się w Archiwum Państwowym w Szczecinie z udziałem prezesa Instytutu Kaszubskiego prof. Józefa Borzyszkowskiego, który wygłosił laudację poświęconą jubilatowi, artykułując jego piękną współpracę z Lechem Bądkowskim. W uroczystym spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz regionalnych z przewodniczącym Rady Miasta dr. Bazylim Baranem oraz kilkudziesięciu szczecińskich twórców i naukowców. Można uznać, że wspomniana książka wzbogaciła sesję naukową „Kaszubi zachodniopomorscy. Historia i kultura” i przyczyniła się do upowszechnienia wiedzy o Kaszubach doby współczesnej na Pomorzu Zachodnim.